

X. Všeobecné zrozumiteľné záverečné zhrnutie

1. Základné informácie o navrhovanej činnosti

Predmetom tejto Správy o hodnotení vplyvov činnosti na životné prostredie je výstavba a prevádzka stavby: „Rýchlostná cesta R2 Šaca – Košické Oľšany“. Navrhovaná stavba bola posudzovaná podľa zákona NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Zámer EIA – 04/2008, Správa o hodnotení – 06/2009). Následne bolo MŽP SR k predmetnej stavbe vydané záverečné stanovisko, (č. 1309/09 -3.4/ml, zo dňa 4.1.2010), v ktorom odporúča navrhovanú stavbu realizovať vo variante kombinovanom (červeno-modrý variant s prepojením v MÚK Košice – juh).

Následne v rámci dokumentácie DÚR došlo k zmenám objektov skladby navrhovanej činnosti, ktoré boli premietnuté a posúdené v Oznámení o zmene navrhovanej činnosti, podľa prílohy 8a zákona NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Ministerstvo životného prostredia SR na základe posúdenia zmien navrhovanej činnosti (Oznámenie o zmene navrhovanej činnosti, DOPRAVOPROJEKT, a.s., 12/2013) vydalo dňa 14.02.2014 „Vyjadrenie“, v ktorom uviedlo, že predložené zmeny stavby: „Rýchlostná cesta R2 Šaca – Košické Oľšany“ predstavujú možné závažné vplyvy na životné prostredie a preto je potrebné ich podrobnejšie posúdiť. Z tohto dôvodu MŽP SR v spolupráci s rezortným orgánom, povoľujúcim orgánom a po prerokovaní s navrhovateľom určilo rozsah hodnotenia č. 4043/14-3.4/ml, zo dňa 13.03.2014.

Správa o hodnotení je vypracovaná podľa rozsahu hodnotenia vydaného MŽP SR, č. 4043/14-3.4/ml, zo dňa 13.03.2014. Pre ďalšie, podrobnejšie hodnotenie vplyvu zmien navrhovanej činnosti: „Rýchlostná cesta R2 Šaca – Košické Oľšany“ sa určuje okrem nuľového variantu (stav, ktorý by nastal, ak by sa navrhovaná činnosť neuskutočnila) i variant červený a variant fialový uvedený v Oznámení o zmene.

Variant červený, ktorý vyplynul zo záverečného stanoviska MŽP SR (č. 1309/09 -3.4/ml, zo dňa 4.1.2010), t.j. jedná sa o kombinovaný červeno – modrý variant, v správe o hodnotení uvádzame ako variant č.1. Fialový variant uvádzame ako variant č.2.

Aglomerácia mesta Košice je križovatkou cestných komunikácií, z ktorých najvyšší dopravný význam má diaľnica D1, ktorá v súčasnosti je prevádzkovaná v úseku Prešov – Budimír. Cez mesto Košice prechádza v súčasnosti rýchlostná cesta R4 v úseku Budimír – Barca, ktorej súčasťou sú mimoúrovňové križovatky Dargovských hrdinov, Prešovská – Sečovská a Južné nábrežie. Rýchlostná cesta R2 v súčasnosti prechádza mestskými časťami Barca a Šaca. Tieto úseky rýchlostných ciest sú dočasné a sú situované v trase ciest I/68 a I/50. V súčasnosti celý objem dopravy v aglomerácii krajského mesta prechádza po komunikačnom systéme tvoreného sieťou dočasných rýchlostných ciest, ciest I., II. a III. triedy, čo so sebou prináša zvyšovanie energetických strát vozidiel, časové straty cestujúcich, zvýšenú nehodovosť, zhoršujúci stav znečistenia ovzdušia emisnými vplyvmi, hlukové zaťaženie obyvateľstva žijúceho v aglomerácii krajského sídla. Podľa prognózy dopravy je potrebné očakávať v nasledovnom období ďalšie zvyšovanie dopravného zaťaženia vzhľadom na predpokladaný vývoj mesta a predpokladaných investícií.

Vybudovanie rýchlostnej cesty R2 v predmetnom úseku výrazne pomôže riešiť dopravné problémy v dopravnej infraštruktúre mesta Košice a jeho blízkeho okolia. Jej realizáciou dôjde k odklonu tranzitnej dopravy v smere východ – západ, resp. sever – juh (vybudovaná R4, pripravovaná D1 Bidovce – Budimír) na nový dopravný koridor.

Priamym vplyvom hodnotenej činnosti bude vystavených celkovo 269 070 obyvateľov dotknutých mestských častí a obcí, čo predstavuje až 34% z celkového počtu obyvateľov Košického kraja. Vplyvy na obyvateľstvo sú hodnotené na základe rozptylovej a hlukovej záťaže z hodnotenej činnosti:

- Výsledky emisných štúdií (ENVICONSULT, s.r.o., 2009, DOPRAVOPROJEKT, a.s., 2013) preukázali, že prevádzkou navrhovanej činnosti nedôjde k prekročeniu limitných hodnôt koncentrácie znečisťujúcich látok SO₂, Pm₁₀, NO₂, C₆ H₆ v zmysle platnej legislatívy v zástavbe s trvalým výskytom obyvateľstva.
- Výsledky hlukových štúdií (ENVICONSULT, s.r.o., 2009, DOPRAVOPROJEKT, a.s., 2013) preukázali, že po vykonaní príslušných protihlukových opatrení budú dodržané prípustné hodnoty hluku z prevádzky rýchlostnej cesty R2 v existujúcom obytnom zastavanom území dotknutých sídiel v predmetnom úseku Šaca – Košické Oľšany.

Na základe predpokladanej hladiny hluku spôsobenej prevádzkou navrhovanej činnosti a najmä navrhovaných protihlukových opatrení, dopravného zaťaženia (pri dodržaní navrhovaných opatrení) a imisnej záťaže, nepredpokladáme nadlimitné ovplyvnenie pohody a kvality života súčasného aj budúceho obyvateľstva hodnoteného územia.

Zdravotné riziká v hodnotenom území v zastavaných častiach dotknutých sídiel sa realizáciou navrhovanej činnosti znížia oproti súčasnému stavu.

Navrhovaná činnosť bude mať spoločenský a verejnoprospešný význam, nakoľko jej realizáciou prispeje k vytvoreniu vhodnejších a bezpečnejších dopravných podmienok pre obyvateľov žijúcich v dotknutých mestských častiach, ako aj obyvateľov okolitých dotknutých obcí dochádzajúcich za prácou, službami, kultúrnym a športovým vyžitím do krajského mesta Košice. Stavba bude priamo prepájať pripravované stavby D1 Budimír – Bidovce, existujúcu R4 Košice – Milhosť a plánovaný úsek R2 Včeláre - Šaca. Dôjde k odkloneniu tranzitnej dopravy na nový dopravný koridor a zvýši sa dopravná obslužnosť územia. Variant č.2 - (fialový) je z pohľadu odľahčenia dopravy z jestvujúcej cestnej siete a dopravnej obslužnosti územia optimálnejší a lepší ako variant č.1 - (červeno-modrý).

Medzi **negatívnymi vplyvmi** výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti boli identifikované: záber poľnohospodárskej a lesnej pôdy, zásah do záhradkárskej lokality, zásah do prvkov Územného systému ekologickej stability (ÚSES) a do biotopov európskeho významu (lesné porasty), výrub stromov a krov. Kompenzáciou za likvidovanú stromovú a kríkovú zeleň bude realizovaná náhradná výsadba zelene na svahoch, v priestoroch križovatkových vetiev rýchlostnej cesty R2. Ide o vplyvy bez výraznejšieho regionálneho dopadu. Obyvateľom, kde dôjde realizáciou navrhovanej činnosti k zabratiu majetku – nehnuteľností a pozemkov, bude tento majetok nahradený, resp. dôjde k finančnej náhrade v rámci platnej legislatívy.

Medzi ďalšie negatívne vplyvy hodnotenej činnosti na podzemné vody môžeme zaradiť znečisťovanie podzemných vôd vplyvom posypových materiálov v jarnom a zimnom období a vplyvom prípadných havárií. Pre elimináciu negatívnych vplyvov odporúčame používanie

šetrných inertných posypových materiálov, ktoré nemajú výrazne negatívny znečisťujúci vplyv na okolie (vegetácia, povrchové vody, pôda a pod.). Pre prípad havárií treba použiť plán havarijných opatrení na likvidáciu škôd. Stavba bude mať vybudovanú cestnú kanalizáciu.

Trasa navrhovanej činnosti vo variante č.1, resp. č.2 nezasahuje do vyhlásených PHO vodných zdrojov ani chránených vodohospodárskych oblastí (v zmysle zákona NR SR č. 384/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách).

Navrhovaná rýchlostná cesta R2 zasahuje do CHVÚ009 Košická kotlina v jej severnom výbežku v k.ú. Haniska (variant č.1 – červeno/modrý) a v k.ú. Haniska, Sokolany a Železiarne (variant č.2 - fialový). Celkový záber plôch v CHVÚ009 Košická kotlina predstavuje cca 10,41 ha (variant č.1 – červeno/modrý), resp. 12,35 ha (variant č.2), čo tvorí približne 0,06 % (variant č.1), resp. 0,07% (variant č.2) z výmery CHVÚ009 Košická kotlina. Trasa navrhovanej činnosti nepretína žiadne vyhlásené územia európskeho významu.

Vzhľadom na zábery lesných porastov priamo v polohe Haništianskeho lesa (lesné porasty - biotop európskeho významu) sa javí ako výhodnejší a únosnejší variant č.2 – (fialový). Záber lesných porastov Haništianskeho lesa je vo fialovom variante č.2 o cca 20 700 m² nižší oproti trase variantu č.1 (červeno-modrý).

Výstavba a prevádzka navrhovanej činnosti bude mať mierny negatívny vplyv na priaznivý stav druhov území Natura 2000. Negatívny vplyv spočíva najmä v zábere lovných a potravných biotopov vtákov v dotknutom chránenom vtáčom území, zväčšení vplyvu na migračnú schopnosť a vyrušovaní stavebnými mechanizmami počas výstavby (hluk a prašnosť). Fragmentované budú najmä lovné teritória vtákov, ktoré sú predmetom ochrany CHVÚ009 Košické Oľšany. Celkovo však fragmentácia potenciálnych hniezdnych a lovných biotopov realizáciou stavby v oboch variantoch nepredstavuje kritický záber, a teda neovplyvní zásadne integritu CHVÚ.

Na základe výsledkov posúdenia stavby na lokality Natura 2000 konštatujeme, že z pohľadu vplyvu stavby na lokality Natura 2000 a záberu biotopov v CHVÚ009 Košická kotlina je únosnejší a prijateľnejší variant č.2 oproti variantu č.1.

Z hľadiska vybavenosti dotknutých mestských častí mesta Košice a dotknutých obcí a obsluhy obyvateľstva hodnoteného územia a jeho okolia nepredpokladáme žiadne negatívne vplyvy navrhovanej činnosti na služby, cestovný ruch a rekreáciu. Navrhovaná činnosť prispeje a zabezpečí plynulejší a bezpečnejší pohyb / prístup okolitého obyvateľstva za službami, prácou do krajského mesta a rekreačných lokalít bez zvýšených časových nárokov. Ide o pozitívny vplyv s regionálnym a celoštátnym charakterom (v súvislosti s nadväzujúcimi úsekmi R2 Včeláre - Šaca a D1 Budimír – Bidovce).

Medzi ďalšie **pozitívne vplyvy** realizácie navrhovanej činnosti možno zaradiť nasledujúce skutočnosti:

- o Dôjde k prerozdeleniu dopravného prúdu medzi jestvujúcu komunikačnú sieť (vysoký podiel vnútromestskej dopravy) a navrhovanú rýchlostnú cestu R2, čím dôjde k poklesu dopravného zaťaženia na jestvujúcej cestnej sieti v aglomerácii krajského mesta Košice.
- o K odklonu tranzitnej dopravy mimo zastavané územia dotknutých sídiel (najmä z cesty I/50, I/68, II/552) na nový koridor rýchlostnej cesty R2, čo so sebou prinesie priaznivé dopady z hľadiska kapacity, bezpečnosti premávky jestvujúcej cestnej siete, ako aj životného

- prostredia v obytných zastavaných častiach dotknutých sídiel (pokles hlukovej a imisnej záťaže, zníženie nehodovosti, atď.).
- o Trasa rýchlostnej cesty R2 s peážou R4 a navrhovanou mimoúrovňovou križovatkou „Haniska“ prispeje k optimálnemu pripojeniu priemyselných zón, výrobných podnikov a obytných zón v území.
 - o Navrhovaná činnosť v trase fialového variantu vrátane navrhovaných mimoúrovňových križovatiek je dopravne optimálnejšia a prijateľnejšia ako trasa variantu č.1 (červeno/modrý) vzhľadom na pripravované nové priemyselné investície v priemyselnej časti dotknutého sídla.
 - o Stavba vo variante č.2 – (fialový) na rozdiel od variantu č.1 prispeje k eliminácii kolízneho úseku na ceste I/50 v lokalite Ľ. Dvor.
 - o Z pohľadu budúceho využívania lokality USSK a plánovaných priemyselných aktivít v jeho susedstve / blízkom okolí (medzinárodné prekladisko intermodálnej prepravy TIP Košice, Globálny industriálny park GLIP Košice) je umiestnenie navrhovanej MÚK Haniska vo variante č.,2 – (fialový) optimálnejšie a z pohľadu dopravnej obslužitelnosti a funkčnej prevádzky priemyselných zón výhodnejšie riešenie ako navrhovaná MÚK U.S.Steel vo variante č.1 - (červeno/modrý).

Záverečné zhodnotenie

Na základe porovnania navrhovaných variantov trasy rýchlostnej cesty R2 v hodnotenom úseku Šaca – Košické Olšany podľa hlavných kritérií / ukazovateľov a z pohľadu komplexného posúdenia vplyvov činnosti na životné prostredie, súčasných a výhľadových dopravných nárokov a ich dopadu na obyvateľstvo dotknutých sídelných útvarov sa z pohľadu navrhovaných trás navrhovanej činnosti javí ako najoptimálnejšie riešenie trasy variantu č.2 – (fialový).

K tomuto záveru sme dospeli aj na základe vyhodnotenia vybraných kritérií (zahrňujúce oblasti: technicko – ekonomické, dopravné, socio - ekonomické ukazovatele, vplyvy na obyvateľstvo a životné prostredie), ako aj z pohľadu komplexného posúdenia vplyvov činnosti na životné prostredie, súčasných / výhľadových dopravných nárokov a ich dopadu na obyvateľstvo dotknutých mestských častí i dotknutých obcí.

Z hľadiska výsledkov environmentálneho hodnotenia vplyvov činnosti konštatujeme, že nie sú nám známe zásadné problémy, o ktorých by neexistovali potrebné informácie a prijateľné návrhy na ich riešenie.

Na základe komplexného posúdenia očakávaných vplyvov hodnotenej činnosti na životné prostredie v hodnotenom území a splnenia opatrení na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie považujeme realizáciu stavby vo fialovom variante za prijateľnú a potrebnú a z hľadiska vplyvov na životné prostredie a celospoločenského úžitku investície za realizovateľnú a v území únosnú.

Odporúčame realizáciu variantu č.2 – (fialový).